

Posudek školitelky na diplomovou práci

Tomáš Bazika: „Forman’s *Amadeus* and the Role of Music in Film Narrative”

Diplomová práce Tomáše Baziky si vybírá téma mnohokrát diskutované v akademickém kontextu i mimo něj – roli hudby ve filmu *Amadeus* režiséra Miloše Formana. Bazika svou diskusi teoreticky situuje do naratologického kontextu, který detailněji představuje ve 2. kapitole práce. Kromě naratologické analýzy, která k Formanovu filmu přistupuje jako k audiovizuálnímu textu, věnuje Bazika pozornost i aspektům produkce soundtracku, především způsobu nahrávání Mozartových kompozic pro potřeby filmu. Svou analýzu diplomant kontextualizuje skrze odkazy k jiným „skladatelským“ filmům a specifickým přístupům k filmovému soundtracku ve filmech jako *Občan Kane* nebo *Interstellar*, a obecněji ji vztahuje k chápání pojmu „filmová hudba“, jehož aplikaci na roli hudby v *Amadeovi* v práci rozporuje (viz především 1. kapitola). Základem dalších kapitol (konkrétně 3. až 7.) je pak detailní čtení vybraných scén z filmu.

Jak je možné u takto založené práce očekávat, mnohá Bazikova obecnější pozorování nejsou překvapivá – například že preexistující (klasická) hudba, použitá jako součást filmového soundtracku, nese nejen významy získané v novém audiovizuálním kontextu, ale i významy „původní“, nebo přesněji takové, které získala předtím, než byla do tohoto nového kontextu zařazena. Ty pak přispívají k významové mnohvrstevnosti filmového textu a související nedefinitivnosti jakéhokoli jeho čtení. Bazika však tato pozorování dobře aplikuje na analýzu *Amadea*, což mu pomáhá vest přesvědčivou polemiku s některými jeho dosavadními interpretacemi. (Podobně například diskuse hudby k titulům poukazuje na relativně známé skutečnosti, které však Bazika interpretuje ve vztahu k *Amadeovi* jako příkladu skladatelského filmu.) Za největší přínos práce považuji analytické uchopení způsobu, jakým *Amadeus* konstruuje roviny narace a úhly pohledu skrze práci s hudbou a zvukem obecně. Bazika se zde opírá především o naratologické koncepty dietetické, extradiegetické a metadiegetické hudby a o pojem fokalizace. Jako příklad může sloužit analýza Salieriho prvního setkání s Mozartem, která věnuje pozornost detailům akustické mise-en-scène a jejich důsledkům pro interpretaci celé scény. I tato scéna pak podporuje Bazikův závěr, že hlavní postavou filmu je Mozartova hudba a nikoli Mozart samotný; jinými slovy, prezentace Mozartovy hudby tu má přednost před biografickým vyprávěním. Bazika činí i některá

zajímavá pozorování o vztahu zvuku a obrazu (například když popisuje, jak se Salieriho vnitřní slyšení Mozartovy hudby napojuje na paralelně zobrazovaný manuskript), která poukazují na specifickou hierarchii audiovizuálních prostředků a jejich využití v kontextu filmového vyprávění ve skladatelském filmu.

Diplomant se dokázal vypořádat s relativně velkým množstvím relevantní cizojazyčné odborné literatury, jejíž závěry dokonce dokázal místy produktivně rozvinout v aplikaci na zvolený materiál. Práce svědčí o velmi dobré formulační schopnosti (v angličtině!) a vysoké jazykové kultuře (pomineme-li některé drobné překlepy). I když by analytický popis způsobů, jakými film v jednotlivých scénách vypráví skrze hudbu, mohl místy být více koncizní, je třeba ocenit snahu o detailní promýšlení teorie a vybraného materiálu v jejich vzájemném vztahu, a celkově úsilí o originální interpretaci a vlastní přínos, které se odráží v celém textu. Ze všech těchto důvodů práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení výborně.

Praha, 30. 8. 2020

Mgr. Tereza Havelková, Ph.D.